

1998-06-26

231-7351-97

Till enligt
SÄNDLISTA

Bildande av naturreservatet Björnsundet, Uppsala kommun

UPPGIFTER OM RESERVATET

Områdets
benämning : Björnsundet

Objektsnummer: 03-99-054

Kommun : Uppsala

Fastigheter : Del av Pettbol 3:1

Lägesbeskrivning : Området är beläget ca 12 km nordnordost om
Knutby och 5 km ostnordost om Bladåkers kyrka,
enligt vad som framgår på bifogad karta, bilaga A.

./A

Koordinat i rikets
system : x= 66 58 0, y= 16 42 5

Koordinat enligt natur-
vårdsregistret : 12 I 1 I 81 24

Topografisk karta : 12I Östhammar SO

Ekonomisk karta : 128 18

Gränser : Området omfattar land, vatten och bottnar
enligt vad som framgår på bifogad karta,
bilaga B

./B

Area : 58 ha, varav 53 ha produktiv skogsmark.

Naturvårdsförvaltare : Länsstyrelsen i Uppsala län

Markägare : Hargs Egendom AB

GRUND FÖR BESLUTET

Beskrivning av området

Björnsundet är ett mycket varierat skogs- och våtmarksområde vid sjön Vällens östra strand i anslutning till vägen mellan Uppsala och Hallstavik. Reservatsområdet präglas av blockrik mark med en mosaik av lövrika barrnaturskogar uppkomna efter brand, lövrika hyggen, ädellövrik strandskog och igenväxande hagmarker och sumpskog. Inom området finns två större rikkärr Lindbolsmossen och Storkärren.

Lindbolsmossen är ett delvis trädbevuxet och tidigare slåttat extremrikkärr med förekomst av bl a knottblomster och kärrknipprot. Lindbolsmossen avvattnas till Storkärren under den allmänna vägen mellan Uppsala och Hallstavik. I västra delen av Storkärren, vilken ingår i reservatsområdet, växer äldre blandsumpskog av högörttyp med inslag av ask. I sumpskogen finns senvuxna träd, kläna lågor och torrakor. Vid Lindbolsmossen och Storkärren finns ett bestånd med asprik barrnaturskog på blockrik mark.

Skogen längs Vällens strand vid själva Björnsundet består av äldre ädellövrik lövskog på blockrik mark. Här finns också bitvis ett stort inslag av lind och en lundartad flora med exempelvis lungört, sårläka, myskmadra och underviol. På flacka strandnära marker växer björk och al samt längre ut bladvass. I den södra delen av området finns en igenväxande hagmark med grova ekar.

I områdets centrala del finns några äldre naturskogar med talldominerad skog på blockrik mark. Skogen är naturligt föryngrad efter brand och har ett rikt inslag av gammal asp, grova högstubbar och lågor. Omgivande marker består av äldre hyggen med sparade träd och högstubbar samt ungskog med stort uppslag av lövträd, framför allt asp, men även ek och lind. Stora delar av området är präglad av äldre skogsbränder.

I reservatsområdet har man hittills funnit närmare 50 signalarter vilka indikerar höga naturvärden. De rödlistade arterna är främst knutna till högstubbar, grova träd och lågor av asp, ädellövträd och gran. Av de rödlistade kryptogamerna som påträffats kan nämnas kandelabersvamp, gul dropplav och aspfjädermossa. Skalbaggfaunan är mycket intressant med arter som aspsplintbock, svartoxe, tre rödlistade knäppare samt trägnagaren *Xyletinus tremulicola*. Flera ovanliga fjärilar är också påträffade bl. a trylobmätare. Av fåglar är mindre hackspett, tretåig hackspett och mindre flugsnappare observerade inom reservatsområdet.

Lindbolsmossen är enligt naturvårdsprogrammet i Uppsala län klassat som ett område med mycket högt naturvärde medan övriga delar av reservatsområdet har högt naturvärde.

Området har stor betydelse för bevarandet av biologisk mångfald.

Referenser:

Eriksson, P. 1997, Ekologisk landskapsplanering i Vällenområdet. Upplandsstiftelsen Rapport nr 5.

Eriksson, P. 1989, NISP-Bennebol, opubl.

Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987, Naturvårdsprogram för Uppsala län.

Nilsson P. M. 1975, Naturinventering av Bennebols naturreservat

ÄRENDETS BEREDNING

Under år 1993 påbörjade Upplandsstiftelsen projektet "Ekologisk landskapsplanering för hotade arter och miljöer" kring sjön Vällen. Som en följd av arbetet avgränsades ett antal särskilt värdefulla områden som föreslogs skyddas som naturreservat. Naturvårdsverket och Länsstyrelsen uppdrog år 1995 åt Upplandsstiftelsen att under en treårsperiod ta fram underlag för beslut om naturreservat samt skötselplaner för ett tjugotal utvalda områden i Uppsala län. Björnsundet är ett av dessa områden. I uppdraget ingick även att se över fem naturreservat med enbart föreskrifter om tillståndsplikt (s k dispensabelt naturreservat) belägna i Vällenområdet. Arbetet har bedrivits i samråd med Länsstyrelsen och markägaren. Uppdraget redovisades under våren 1998.

Förhandlingar med markägaren har skett och avtal om intrångsersättning tecknats. Förslaget har förelagts markägaren och sakägare enligt 11 § naturvårdsförordningen (1976:484) och remitterats. Synpunkter har beaktats i förslaget.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar Länsstyrelsen det område som markerats på kartbilaga B som naturreservat, benämnt Björnsundet-Storkärren.

ÄNDAMÅL MED RESERVATET

Ändamålet med reservatet är att

- skydda och bevara de geologiska bildningarna, de hydrologiska betingelserna, den relativt orörda skogen, de hydrologiskt opåverkade våtmarkerna samt det växt- och djurliv som är förknippat med nämnda förhållanden,
- i den mån det inte strider mot bevarandeintressena, tillåta och med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom området.

Reservatsområdet skall lämnas för fri utveckling, med undantag för åtgärder som förstärker eller bevarar vissa naturvärden enligt skötselplanen. Dessa åtgärder består i

- frihuggning av ädellövträd för att befrämja en ljuskrävande fauna och flora,
- naturvårdsbränning för att tillskapa nya lövsuccessioner och återskapa naturskogsmiljöer,
- restaurering av föryngringsytor genom avverkning av planterade barrträd.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För att trygga ändamålet med naturreservatet förordnar Länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård - och förvaltningsbestämmelser skall gälla för reservatet.

A Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan direkt eller indirekt markbearbetning med undantag för
 - åtgärder enligt nedanstående skötselplan och de principer som anges i planen,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnar tillstånd till enligt föreskrifterna A 12 och 13,
 - åtgärder i samband med underhåll och reparation av teleledning
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång, brygga eller annan anläggning med undantag för
 - i nedanstående skötselplan angivna anläggningar och anordningar,
3. dra fram mark - eller luftledning,
4. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med reservatsområdets skötsel,
5. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,

6. tillföra växtnäringsämnen eller göra andra ingrepp som kan innebära förorening eller annan förändring av marken,
7. avverka, röja, skogsodla eller utföra annan skogsbruksåtgärd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar eller annan växtlighet med undantag för
 - absolut nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning,
 - åtgärder enligt nedanstående skötselplan,
 - åtgärder för vilka Länsstyrelsen lämnat tillstånd till enligt föreskrifterna A 12 och 13,
 - regelbundna siktröjningar längs vägkanter,
 - åtgärder i samband med underhåll och reparation av teleledning,
8. införa för trakten i dag främmande växt- eller djurart/ras,
9. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för stödåtgärder för utrotningshotad art,
10. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på den allmänna vägen som passerar genom området,
 - erforderlig körning i samband med brandbekämpning,
 - erforderlig körning i samband med skötsel av reservatsområdet,
 - körning i anslutning till ledningsgata vid underhåll av ledning,
 - körning med mindre fordon, t. ex. järnhäst eller motsvarande för uttransport av fälld älg,
11. upplåta mark för ridning, camping, orienteringstävling eller liknande arrangemang, uppställning av husvagn, släpvagn eller motordrivet fordon.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

12. förbättra diken vid den allmänna vägen eller de enskilda vägarna i reservatsområdet,
13. räta eller bredda den allmänna vägen eller de enskilda vägarna i reservatsområdet.

Dessutom gäller :

14.

- Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även för markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärd som är nödvändig för att kunna bruka och sköta reservatsområdet eller för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt.
- Befintliga skogsbilvägar inom naturreservatet får användas för uttransport av virke som har avverkats utanför naturreservatet, under förutsättning att skada inte uppkommer på skog inom reservatet.
- Tillfälliga virkesupplag får göras längs skogsbilvägar och på vändslingor till skogsbilvägar under förutsättning att skada inte uppkommer på skog inom reservatet.

B Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att:

1. reservatsområdets gränser märks ut i terrängen och att informationstavlor sätts upp i anslutning till reservatsområdet,
2. erforderliga åtgärder vidtas för att iordningställa och underhålla anläggningar och anordningar enligt nedanstående skötselplan och de principer som anges i planen. Inom ramen för denna kan Länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
3. naturvårdande åtgärder som gagnar reservatets syfte vidtas inom reservatsområdet. Sådana åtgärder kan t.ex. vara att genom bränning styra utvecklingen så att lövträdsandelen inom reservatsområdet består.

C Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar skall förbud gälla att

1. gräva, hacka eller på annat sätt skada jordytan,
2. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp eller plocka blommor, gräs, mossor, svampar, lavar eller på något annat

sätt ta bort eller skada växter eller växtdelar av något slag med undantag för plockning av matsvamp och bär,

3. fånga eller bortföra djur, bortföra ägg eller bo eller medvetet störa djurlivet,
4. rida annat än på befintliga vägar,
5. tälta mer än ett dygn i följd,
6. medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplat,
7. framföra motordrivet fordon annat än på befintlig allmän väg,
8. anordna orienteringsverksamhet eller snitslade spår.

D Föreskrifter enligt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

1. Naturvårdsförvaltare.
Länsstyrelsen är naturvårdsförvaltare.
2. Skötselplan.
Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om naturvårdsförvaltningen genom att fastställa nedanstående skötselplan.

SKÖTSELPLAN

Syfte med naturvårdsförvaltningen

Att bevara reservatsområdets höga naturvärden genom att lämna området för fri utveckling med undantag för åtgärder som framgår av skötselplanen.

Att genom att vidta smärre åtgärder öka naturvärdet, tillgängligheten och allmänhetens möjligheter till naturupplevelser.

Disposition och skötsel av mark

Beskrivning

Naturförhållandena beskrivs i avsnittet "Beskrivning" ovan.

Övergripande mål

Området lämnas för fri utveckling med undantag för:

- vid behov frihuggning av grov ek för att gynna och bevara en ekberoende flora och fauna samt gynna ekåterväxt,
- vid behov avveckling av planterad skog,
- kontrollerad naturvårdsbränning av begränsade ytor på brandbenägen mark för att upprätthålla en hög lövträdsandel och succession av lövträd.
Innan en naturvårdsbränning genomförs upprättas en brandplan tillsammans med berörda markägare och myndigheter,
- eventuella skötselåtgärder för att gynna knottblomstret och övrig flora och fauna på Lindbolsmyren.

Riktlinjer och åtgärder

Skötselområde A

Beskrivning: Hyggen och ungskog med stort uppslag av lövträd samt överståndare av tall och asp. Granplanterat.

Mål: Lövrik naturskog.

Åtgärder: Avveckling av planterad gran. På sikt bör kontrollerad bränning utföras.

Skötselområde B

Beskrivning: Äldre blandlövskog i strandskog och på blockrik mark.

Mål: Naturskog.

Åtgärder: Inga.

Skötselområde C

Beskrivning: Naturskogsartad tallskog.

Mål: Naturskog

Åtgärder: Inga.

Skötselområde D

Beskrivning: Igenväxande hagmark.

Mål: Bibehållande och gynnande av fauna och flora beroende av grova, solexponerade lövträd.

Åtgärder: Öppethållande kring befintliga grova lövträd, främst ek, samt en skötsel som medför en fortsatt utveckling av grova och solexponerade lövträd.

Skötselområde E

Beskrivning: Lindbolsmossen

Mål: Upprätthållande av kärrets artrikedom.

Åtgärder: En detaljerad skötselplan för skötselområdet bör upprättas. Av planen skall bl a följande framgå:

- tänkbara skötselformer för Lindbolsmyren för att gynna i synnerhet knottblomsterpopulationen men även övrig flora och fauna,

Skötselområde F

Beskrivning: Blandsumpskog/blandkärr.

Mål: Våtmarker och sumpskog.

Åtgärder: Inga.

Skötselområde G

Beskrivning: Äldre naturskogsartad asprik barrskog på blockrik mark.

Mål: Naturskog.

Åtgärder: I princip inga, vid behov kan kontrollerad naturvårdsbränning utföras.

Vägar, ledningar, diken

Vägar får underhållas liksom befintlig sträckning av Upplandsleden. Nödvändiga röjningar i anslutning till vägar får utföras. Vad beträffar dikningsåtgärder är endast underhållsrensning tillåten. För eventuell breddning eller rätning av allmänna eller enskilda vägar erfordras Länsstyrelsens tillstånd.

Faunavård - jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lag.

Stödåtgärder får vidtas för hänsynskrävande eller utrotningshotade djurarter.

Motordrivet fordon får framföras på befintliga enskilda vägar i samband med jakt.

Befintliga jaktorn får vidmakthållas men inga nya får uppföras. Siktröjning är inte tillåten.

Utfodring av jaktbart vilt får inte förekomma.

Anordningar för rekreation och friluftsliv

Beskrivning

Väg 661 mellan Uppsala och Hallstavik sträcker sig genom reservatsområdet. Upplandsleden passerar genom reservatets västra del.

Övergripande målsättning

Friluftslivets intressen skall i huvudsak tillgodoses genom reservatsområdets naturliga förutsättningar. I den mån det inte strider mot bevarandeintressena är det tillåtet att med enkla anordningar underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom reservatet.

Riktlinjer och åtgärder

Tillgänglighet

Naturreservatet nås via den allmänna vägen mellan Uppsala och Hallstavik som passerar genom reservatet.

Parkeringsplats

Befintlig parkeringsplats omedelbart nordost om Björnsundsbron (omedelbart utanför reservatet) bör underhållas.

Strövstigar

Upplandsledens sträckning genom reservatet bibehålls.

Båtlänning

Befintliga båtplatser inom reservatsområdet får vara kvar, men verksamheten får inte utökas.

Sanitära anordningar

En soptunna finns vid parkeringsplatsen, men rutinerna för tömning bör ses över då den ofta är full och området stundtals är nedskräpat. Eventuellt bör även en toalett i anslutning till parkeringsplatsen byggas.

Renhållning

Naturvårdsförvaltaren svarar för eventuell städning och renhållning.

Information

Information om det skyddade området skall lämnas på informationsskyltar, som placeras på lämpliga ställen inom reservatsområdet. Naturvårdsförvaltaren svarar för produktion, uppsättning och underhåll av dessa skyltar.

Informationsfolder bör tas fram. Länsstyrelsen svarar för produktion av foldern.

Utmärkning

Reservatet skall vara utmärkt enligt svensk standard (SIS 03 15 22).
Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet.

Dokumentation

Naturvårdsförvaltaren skall kontinuerligt dokumentera utförda åtgärder, eventuellt slitage, andra förändringar i naturförhållanden m.m.

Finansieringen av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltning, utmärkning och basuppskyltning av reservatet bekostas av staten.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga D.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Ann - Cathrine Haglund samt ledamöterna Barbro Andersson, Ingrid Andersson, Anders Ekström, Gunnar Hedberg, Lennart Hedquist, Gunnar Hofring, Ingvar Karlén, Mats O Karlsson, Lars - Olof Lindell, Britt Pagard och Mats Sjöborg samt tjänstgörande suppleant Ing -Marie Gidlund.

I den slutliga handläggningen deltog länsråd Henricsson, chefsjurist Segerström, länsantikvarie Eklund, länsarkitekt Lundgren och avdelningsdirektör Hjelm, föredragande.

Ann - Cathrine Haglund

Lars Hjelm

BILAGOR

- A. Översiktskarta, skala 1 : 50 000
- B. Reservatskarta, skala 1 : 10 000
- C. Reservatskarta med skötselområden, skala 1 : 10 000
- D. Hur man överklagar

SÄNDLISTA

Till (delgivningskvitto)

Hargs Bruk AB, 742 95 HARGSHAMN
Hargs Egendom AB, 742 95 HARGSHAMN
Uppsala kommun, Box 216, 751 04 UPPSALA
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Telekontoret, Box 621, 751 26 UPPSALA
Vattenfall Elförsörjning, 741 90 KNIVSTA

För kännedom

Upplandsstiftelsen, Box 1833, 751 48 UPPSALA
Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA
Skogsvårdsstyrelsen i Uppsala län, Portalgatan 2 B, 754 23 UPPSALA
Lantmäterimyndigheten, Uppsala kommun, Box 216, 751 04 UPPSALA
Älvkarleby kraftverk, Linjeavdelningen, Box 285, 751 05 UPPSALA

akten

miljö - och fiskeenheten, 25 ex.

kulturmiljöenheten

planenheten

näringslivs- och landsbygdsenheten

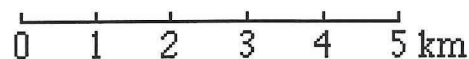
registreras i naturvårdsregistret

kungörelse i länets författningssamling

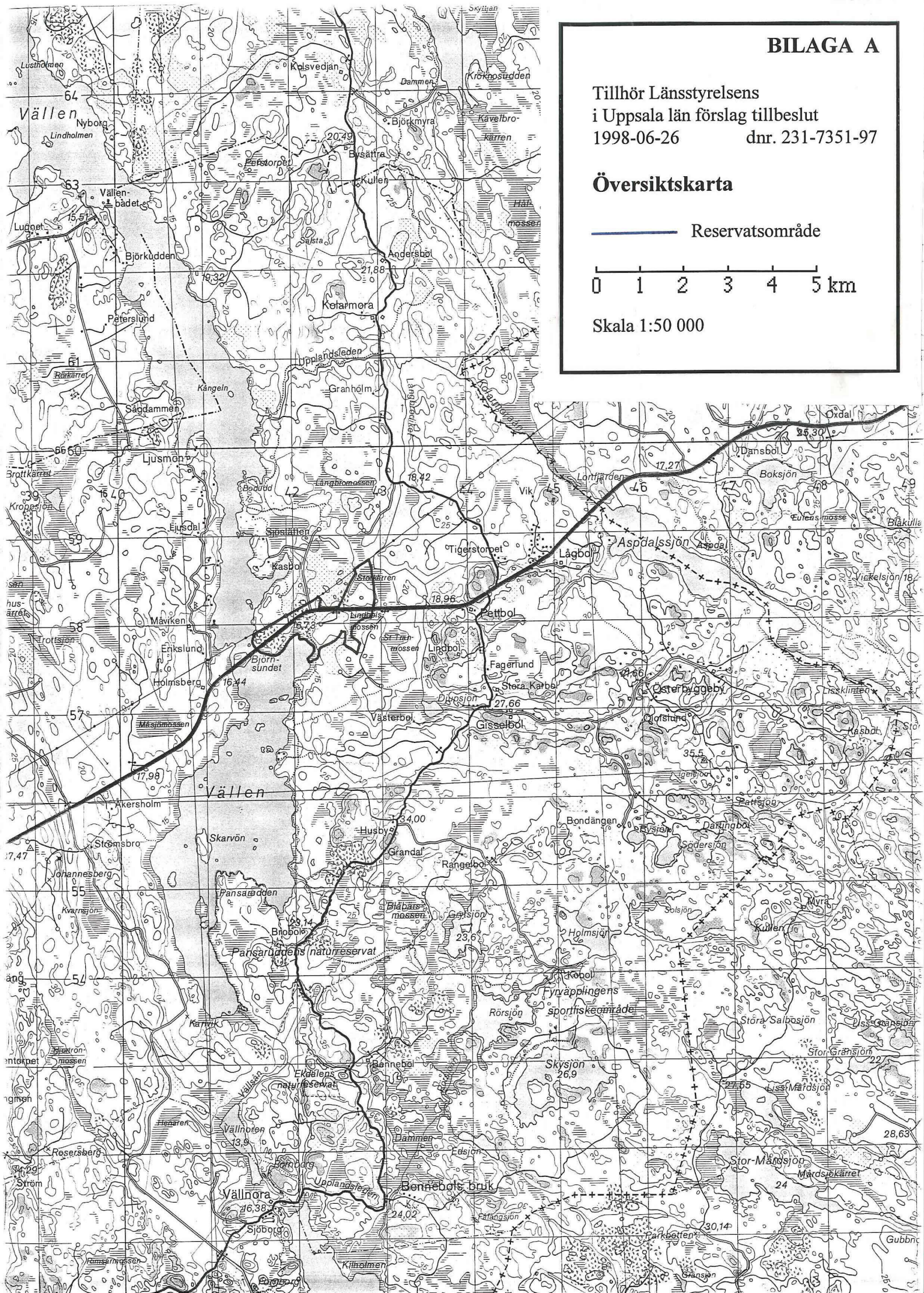
reservatspärmen/MN, PS

Tillhör Länsstyrelsens
i Uppsala län förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7351-97

Reservatsområde

Skala 1:50 000

BILAGA B

Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7351-97

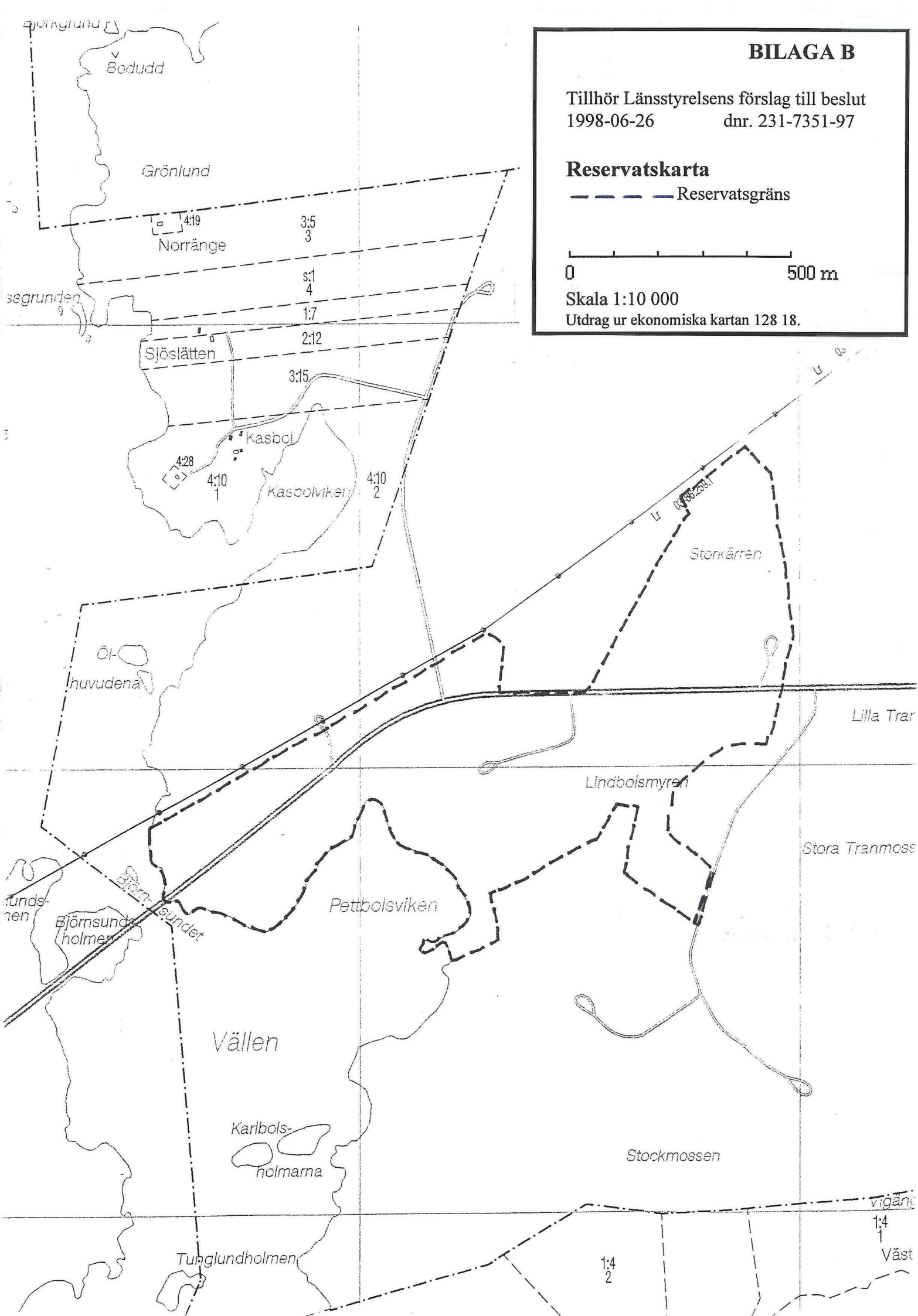
Reservatskarta

— — — — — Reservatsgräns

0 500 m

Skala 1:10 000

Utdrag ur ekonomiska kartan 128 18.

BILAGA C

Tillhör Länsstyrelsens förslag till beslut
1998-06-26 dnr. 231-7351-97

Reservatskarta

- Reservatsgräns
- Skötselområdesgräns
- Områdesbeteckning
- Parkeringsplats

0 500 m

Skala 1:10 000

Utdrag ur ekonomiska kartan 128 18.

